

EGYETÉRTÉS

Dr. PAP ZOLTÁN főszerkesztő.

EÖTVÖS KÁROLY közlőirodalmi főszerkesztő.

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon-száma 706.

SZERKESZTŐSÉG BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon-száma 706.

Kérjük azokat a t. cz. előfizetőket, kiknek előfizetése november hó 1-én lejárt, hogy a lap megrendelését szíveskedjenek sürgősen megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjen.

Tisztviselők szervezkedése.

A fővárosban ma két nagygyűlés volt. Az egyik az állami tisztviselők, akik országos egyesületük elnökvé megválasztották gróf Bathányi Tivadart, a másik a magán-tisztviselők, akik helyzetük javítása érdekében hoztak czélzserű határozatokat.

Akkor ez a fizetés teljesen elégtelen volt a tisztviselő rangjához mért fizetés, polgári megélhetéshez. Am azóta, különösen itt a fővárosban, nagyot változtak az idők. Mindennek több lett az ára, két embernek kevés annyi jövedelem, amennyiből régen népes családok megélték. A tisztviselő a kialakultot bérlet rendszerint egész munkabírását, egész munkacímét áruba bocsátotta. A legtöbb-ször nincsen abban a helyzetben, hogy mellékfoglalkozást vállalva, jövedelmét az emelkedő árak miatt megőrizze, a hiányzó részeket az egészségére rovasára, a pihenésére, szórakozására szükséges időből szakítja ki, hogy nem káros következmények nélkül, az természetes.

Ilyen körülmények között a tisztviselő életét ma az a meddő törekvés meríti ki, hogy megoldjon egy megoldhatatlan problémát, fölfedezzen, mint lehetne tíz forintból huszár, százból kétszázat, ezerből kétezret költeni? Ebben a hiú igyekezetben apad ki az életkedve, az idegenkedése. Ennek áldozza föl krajczáros

gondok s lélekgyöttrő számbatások közt átvirrasztott éjeleit. Főleg a kis-tisztviselő, aki kevesebb fizetésből, mint amennyit szusztere, mézárása keres, uriasan, vagy legalább is látszólag uriasan kénytelen élni.

Mi ennek a ferde helyzetnek a következménye? Vagy az, hogy a tisztviselő családjával együtt nélkülöz. Az asszony tollaskalapban, a férfi cziporban jár, de ott-onn ideg a konyha s a család csak ünnep- és vasárnap étkézik husennüt. Vagy az, hogy a tisztviselő nem bírva elnézni, hogy családját a legszükségesebbel el ne lássa, adóssá-gokba merül.

Igy van ez az állami és a magán-tisztviselőknél egyaránt. Igazságos, érző szívű ember azért a humanizmus szempontjából sem fogadhatja az ő mozgalmukat másképp, csak rokonszenvesen.

Az állami tisztviselőknél azonban az igazságos és emberies érzésen kívül még egy fontos, messzelehatású szempont játszik szerepet, mely szervezkedésüket a szűk magyérdek körén túlmutató igazi közérdekké teszi. Bathányi Tivadart, az újonnan választott elnök, aki nagyhatalú, szép beszéddel foglalta el székét, az anyagi bajok méltánylása mellett erre is kiterjeszkedett, erősen követelvény az állami tisztviselők szolgálati pragmatikáját.

Szabatos körülírását jogoknak és kötelességnek. Biztosítást annak, hogy hiú kötelességteljesítő tisztviselő ne lehessen méltatlanságoknak, bánatnak kitéve. Tenni kell róla, hogy ha az alig múlt nehéz idők megismétlődnek, az a tisztviselő tisztában legyen azzal, kritikus helyzetben mi a teendője, hogyan értelmezze hivatalos esküjét és ha kötelességet híven teljesítette, ne ártasson neki a kiszabott jogkörét túllépő kormány-hatalom.

Ez a követelés már nemcsak az állami tisztviselők privát jólétét, hanem az országos közérdeket szolgálja. A szolgálati pragmatika sürgőse azért mindnyájunk programja, akik az állami tisztviselői kar fontos, közérdekű hivatását kellően méltányoljuk.

A két közgyűlés lefolyásáról tudósításunk itt következik:

Az állami tisztviselők közgyűlése.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete ma délután négy órakor tartotta meg elnökválasztó közgyűlését az új városába nagyszobájában. A közgyűlés Benek Sándor közigazgatási bíró indítványára egyhangú lelkesedéssel elnökké választotta gróf Bathányi Tivadart, akit Koszvény Viktor vezetésével héttagú küldöttség hívott meg a közgyűlésre. A teremben gróf Bathányi Tivadart harsogó üzenéssel fogadták.

Gróf Bathányi Tivadart Benek Sándor üdvözlő szavai után a következő beszéddel foglalta el az elnöki székét:

Tisztelt közgyűlés! Vagyok bátor mélyen tisztelt uraim, mint kartársait üdvözöltem, nemcsak azon a jöved, hogy tegye vagyok ezen országos egyesületnek, hanem azon a jöved, hogy én is első sorban azon jöved, hogy nekem évek során át szerencsem volt az állam tisztviselői karban szolgálom magasabb állásban. Szerencsem volt ezen szolgálatomban egyrészt az állami tisztviselői karnak fajsúlyát megismerem, becsülni és tisztelni tanulni, másrészt különösen azért, mert látom, hogy az én kartársaim nehezebb anyagi küzdelembe, milyen széken, milyen magasztosan megállottak az állam iránti kötelességükben. Én, mélyen tisztelt uraim, mint volt állami tisztviselő, keresem az alkalmat arra is, hogy megismerjem kartársaim családi magánéletét és így tapasztaltam, meggyőződtem személyesen arról, hogy mit jelent Magyarországon egy állami tisztviselőnek küzdelme, mennyit és miképpen kell küzdeni a maga saját neheze bajában. Én, tisztelt uraim, ezen ismereteket és tapasztalatokat szívesen vettem és lelkesen, tisztelettel tanulom és szeretettel kartársaim iránt. Ezt megtartom akkor is, amikor már nem volnam aktív állami szolgálatban. Én azonban, mélyen tisztelt uraim, úgy vélekedtem mindig, hogy a platonikus szerelem eztele volt kartársaim iránt nem ér semmit, hanem, hogy van egy erkölcsi kötelesség is és ez az, hogy ezen tapasztalatokat, amelyeket ott benn az állami hivatalokban, az állami tisztviselői családi otthonában szereztem, hogy ezekre támaszkodva a közelebbi terezen az a pályán, amely a fontosabb helyezett, később küzdelmek, propagandák, agitációk az állami tisztviselői igazán jöved, érdekeit. Én, mélyen tisztelt uraim, már évek során át minden alkalommal a törvényhozásban, a sajtóban, katonai meggyűléseken mindig agitatálom az állami tisztviselői kar jöved, érdekeit, megvalósítása érdekében. Én, erkölcsi kötelességem miatt tartottam ezt nemcsak azért, mert én magam megéreztem az Otok bizalmát, hanem azért is, hogy azokat az érveket, amelyeket ott kün a küldöttség hangzóttam, azokat a megvalósítás sádjában is juttathassam és hogy szolgálatomat ezen szemügynek a gyakorlati élet rendelkezésére is bocsáthassam. Ezért erkölcsi kötelességem ezen megosztást az önk megosztással azzal honorálni, hogy bizalmatkal hálas szívvel, bajtársi szeretettel megköszönöm az elnöki szék elfoglalását. (Eljövök.) Azonban mélyen tisztelt uraim, van egy másik kötelességem is akkor, amikor elfoglalom az elnöki székét, ez pedig arra vonatkozik, hogy kifejezem azokat az érveket, amelyek engem irányítanak és vezetnek, hogy mindazon szép örmöket, amelyeket itt a mélyen tisztelt társainknak kifejeztem, hogy ezeket teljesen magamra teszem. Az állami tisztviselői kar törekvései tekintetben én körülbelül ezeket a főbb momentumokat vélem szem előtt tartandónak:

Elsősorban és mindenekfelett egy jogállamban el kell árnunk azt, hogy az állami tisztviselői kar jöved, érdekei s mi a jöved.

Mert tekintve minden egyebektől, az állam tulajdonképpen a támasza az állami tisztviselői kar. Ez a nagy erkölcsi testület az a kényezhelyeztetés hozni meg egyszer, amilyenben nyugodt volt, hogy öpreköljen magában, hogy hogyan kell tulajdonképpen érelni a hivatalos kötelességet, kritikus helyzetben mi a kötelessége és hogyan ezt teljesíteni és ezáltal bantalom ér, hogy a jogállamban a jog megvédésének. Ilyen helyzetben mélyen tisztelt uraim nem szabad többet hozni azt az erkölcsi testület. Én ennek orvoslására egy igazságos, precíz körülírt szolgálati pragmatikát akarok készíttetni és a törekvésben szánomom kell minden állami tisztviselő támogatására. A jogok tisztázása után magától értetődő a megélhetési kérdése következnek. Nekem itt, mélyen tisztelt uraim, egészen röviden és precíz az adásonom az, hogy törekednünk kell arra, hogy a Széll-féle eredeti javaslat mindenekelőtt elhelyeztessék. Ha a Széll-féle javaslat teljes egészében elhelyeztetik, akkor, hogy egy hasonlat al ebből, a nyers épület fel van építve, a tetőzet is meg van, de meg nem lakható, ott egy sor kisebb-nagyobb díszítés, javítás, csinosítás végzendő meg el, míg ebbe a nyers épületbe a lakók bevonulhatnak. Eriem ez alatt azt, hogy a Széll-féle törvény nem valami végeleges, ideális állapot, ezt azonban kiegészíteni, kibővíteni, kinnunk kell. Itt van például a tanítók kérdése. Arra kell gondolnunk, hogy a legkisebb tisztviselői karok között különösen elő, én abban a véleményem vagyok, hogy itt a magasabb jöved állami tisztviselői erkölcsi támogatásának a súlyos nagyon látja jöved, így aztán erkölcsi kötelességemnek tartom, hogy a ma-abb javadalmazási tisztviselői támogatásával szívesen feleljek a legkisebb tisztviselői anyagi existenciájának egy bizonyos méltányos javítását eszközöljem ki.

Egy másik momentum a lakber-kérdés. Valahányszor a szakszervezet építmunkás-utazikot rendez, a következő nyelven mindig, hogy a házunkat a lakber felmérés, s ez pedig mindig a lakber fizeti meg s nem a háziúr. Ezzel fogva minden tisztviselő, konstans, hogy azok a lakber, amelyek a magyar állam megálapított, soha meg nem felelik a tényes lakberviszonyoknak. Most pedig a nagy drágasági viszonyok között meg kevesebb felelhet meg. Tehát arra kell törekednünk a lakberkérés tekintetében, hogy azt érjük el, hogy ez a halmál adott ugynevezett lakber mindig a tisztviselői társadalmi helyzetéhez mért tényleges lakber legyen. Tovább megyek mélyen tisztelt uraim és utolsó, hisz nem odahaza egész-sereg elaloratum áll rendelkezésünkre, amelyek tanulmányozhatom és tanulmányoztam is, utolsó a nyugdíjviszonyok rendezése. Nem fogom a nyugdíjviszonyok hiányát felsorolni, hanem konstansom, hogy a nyugdíjviszonyok jóga, heyes módosítását törekvésünk egyikévé kell avatnunk. Mélyen tisztelt uraim, ezek a kérdések azok, amelyeket az állami, a törvényhozással érvenye kell juttatni. Azonban van még egy másik kérdés is, amelynek tárgyalása az állam jóindulatú figyelmével is társított, de ami tulajdonképpen társadalmi törekvésnek a körébe tartozik és ez a legfontosabb kérdések egyiké: az állami tisztviselői hitelviszonyainak a rendezése. Eriem alatta, ószámon szöve, az adósságok rendezése kérdését. A véletlen úgy hozta magával, minthogy az emberek tudják, hogy a tisztviselői kar érdekei iránt mekkora szeretettel viseltettem, minduntalan kapok ajánlatot arra nézve, hogy a bankunk bankot és en legyek az elnöke és

azután a bank rendez majd a tisztviselői adósságait. Megengedem, hogy egy ilyen banklakítás igen drórus dolga, legalább rám jöved 1855 esztendőben igen drórus, ez-olokk amahozott, mert hiszen megtehát tudnunk kell, hogy mennyire fontos, annyira fontos, hogy amennyire lehet, az az állam tisztviselői kar jöved, érdekeit megvédésének. Ilyen helyzetben mélyen tisztelt uraim nem szabad többet hozni azt az erkölcsi testület. Én ennek orvoslására egy igazságos, precíz körülírt szolgálati pragmatikát akarok készíttetni és a törekvésben szánomom kell minden állami tisztviselő támogatására. A jogok tisztázása után magától értetődő a megélhetési kérdése következnek. Nekem itt, mélyen tisztelt uraim, egészen röviden és precíz az adásonom az, hogy törekednünk kell arra, hogy a Széll-féle eredeti javaslat mindenekelőtt elhelyeztessék. Ha a Széll-féle javaslat teljes egészében elhelyeztetik, akkor, hogy egy hasonlat al ebből, a nyers épület fel van építve, a tetőzet is meg van, de meg nem lakható, ott egy sor kisebb-nagyobb díszítés, javítás, csinosítás végzendő meg el, míg ebbe a nyers épületbe a lakók bevonulhatnak. Eriem ez alatt azt, hogy a Széll-féle törvény nem valami végeleges, ideális állapot, ezt azonban kiegészíteni, kibővíteni, kinnunk kell. Itt van például a tanítók kérdése. Arra kell gondolnunk, hogy a legkisebb tisztviselői karok között különösen elő, én abban a véleményem vagyok, hogy itt a magasabb jöved állami tisztviselői erkölcsi támogatásának a súlyos nagyon látja jöved, így aztán erkölcsi kötelességemnek tartom, hogy a ma-abb javadalmazási tisztviselői támogatásával szívesen feleljek a legkisebb tisztviselői anyagi existenciájának egy bizonyos méltányos javítását eszközöljem ki.

Gróf Bathányi Tivadarnak nagy tetszéssel fogadták beszéde után a közgyűlés Fütő Ferenc indítványára jegyzőkönyvi küszönettel szavazott. Benek Sándor közigazgatási bíróval, a ki Vörös László volt kereskedelmi miniszter lemondása óta az elnöki teendőket végezte. Végül dr. Andor Endre miniszteri titkár fejlette ki a tisztviselői bajait és indítványozta az országos kongresszusnak melőbbi összehívását.

A magán-tisztviselők nagygyűlése.

A Magán-tisztviselők Országos Egyesülete ma délután négy órakor tartotta meg elnökválasztó közgyűlését az új városába nagyszobájában. A közgyűlés Benek Sándor közigazgatási bíró indítványára egyhangú lelkesedéssel elnökké választotta gróf Bathányi Tivadart, akit Koszvény Viktor vezetésével héttagú küldöttség hívott meg a közgyűlésre. A teremben gróf Bathányi Tivadart harsogó üzenéssel fogadták.

Gróf Bathányi Tivadart Benek Sándor üdvözlő szavai után a következő beszéddel foglalta el az elnöki székét:

Tisztelt közgyűlés! Vagyok bátor mélyen tisztelt uraim, mint kartársait üdvözöltem, nemcsak azon a jöved, hogy tegye vagyok ezen országos egyesületnek, hanem azon a jöved, hogy én is első sorban azon jöved, hogy nekem évek során át szerencsem volt az állam tisztviselői karban szolgálom magasabb állásban. Szerencsem volt ezen szolgálatomban egyrészt az állami tisztviselői karnak fajsúlyát megismerem, becsülni és tisztelni tanulni, másrészt különösen azért, mert látom, hogy az én kartársaim nehezebb anyagi küzdelembe, milyen széken, milyen magasztosan megállottak az állam iránti kötelességükben. Én, mélyen tisztelt uraim, mint volt állami tisztviselő, keresem az alkalmat arra is, hogy megismerjem kartársaim családi magánéletét és így tapasztaltam, meggyőződtem személyesen arról, hogy mit jelent Magyarországon egy állami tisztviselőnek küzdelme, mennyit és miképpen kell küzdeni a maga saját neheze bajában. Én, tisztelt uraim, ezen ismereteket és tapasztalatokat szívesen vettem és lelkesen, tisztelettel tanulom és szeretettel kartársaim iránt. Ezt megtartom akkor is, amikor már nem volnam aktív állami szolgálatban. Én azonban, mélyen tisztelt uraim, úgy vélekedtem mindig, hogy a platonikus szerelem eztele volt kartársaim iránt nem ér semmit, hanem, hogy van egy erkölcsi kötelesség is és ez az, hogy ezen tapasztalatokat, amelyeket ott benn az állami hivatalokban, az állami tisztviselői családi otthonában szereztem, hogy ezekre támaszkodva a közelebbi terezen az a pályán, amely a fontosabb helyezett, később küzdelmek, propagandák, agitációk az állami tisztviselői igazán jöved, érdekeit. Én, mélyen tisztelt uraim, már évek során át minden alkalommal a törvényhozásban, a sajtóban, katonai meggyűléseken mindig agitatálom az állami tisztviselői kar jöved, érdekeit, megvalósítása érdekében. Én, erkölcsi kötelességem miatt tartottam ezt nemcsak azért, mert én magam megéreztem az Otok bizalmát, hanem azért is, hogy azokat az érveket, amelyeket ott kün a küldöttség hangzóttam, azokat a megvalósítás sádjában is juttathassam és hogy szolgálatomat ezen szemügynek a gyakorlati élet rendelkezésére is bocsáthassam. Ezért erkölcsi kötelességem ezen megosztást az önk megosztással azzal honorálni, hogy bizalmatkal hálas szívvel, bajtársi szeretettel megköszönöm az elnöki szék elfoglalását. (Eljövök.) Azonban mélyen tisztelt uraim, van egy másik kötelességem is akkor, amikor elfoglalom az elnöki székét, ez pedig arra vonatkozik, hogy kifejezem azokat az érveket, amelyek engem irányítanak és vezetnek, hogy mindazon szép örmöket, amelyeket itt a mélyen tisztelt társainknak kifejeztem, hogy ezeket teljesen magamra teszem. Az állami tisztviselői kar törekvései tekintetben én körülbelül ezeket a főbb momentumokat vélem szem előtt tartandónak:

Katalin.

ANGOL REGÉNY. Irtá: HARRADEN BEATRICE.

Mikor aztán hallotta, hogy Clifford elhatározta, hogy elvál Maricnetől és hogy ezt közölte Atannal is, akkor tudta csak meg, hogy az ő szelid, lovasias lenyvet a végsőig kellett csigázni, hogy így lépésre határozza magát. Mikor az ő helyzetéről ebben a szerencsétlen házasságban, továbbá arról, hogy milyen erzelmeiket tudta ő Atannal a dolgot, beszéltek, azt mondta Clifford:

— Látod, Knatty, tizenöt évig vártam ugyszólván, hogy eléggé érett legyen ennek a megértésére és kiderült, hogy még mindig fiatal hozzá.

— De azért mégis volt egy kis boldogságban részed kedvesem, kérdezte Knatty aggodalmasan.

— Nem, Knatty, a legkisebben sem.

— De hiszen volt foglalatosságod; ez csak jó volt menekvésnek? — Az én menhelyem sosem volt biztos a behatolás felől. Sosem volt nyugalmam. — Uh — gondolta magában — kell, hogy ő megszerezze magának a nyugalmat munkájához és hogy szíve rátaláljon a boldogságra. Arra van teremtve, hogy egy kedves nő apója és dedéjé. És biztos, hogy az a nő létezik valahol és rég várakozik bárha megtalálni! Oh, mekkora is lenne az örömom! Igen, hangosan kiálttam — világosságot látok! Bárcsak már ezt a beszántó szokásbeli ostobaságot lerázhathatnák, ami időnként neveznek. Pillanatok századokká és századok pillanatokká válnának. A körülmények következtében; és mégis folytonosan alárendeljük életünk folyását és érzéseinket a templonóra kongásnak! Ha rajtam állna, egy szempillantásra megállítanám mind valamennyit az egész világon.

De mégsem merészkedett bátor gondolatát szavakba önteni, amikor Clifford Her-

wichben a hajóra vitte őt. Megelégedett egy vesztélytelenebb témával; a munkájáról beszélt és azon fáradozott, hogy a tudomány önméretét és a szellemi büszkeségét új életre keltsé.

Amikor Clifford megköszönte a fia és iránta való gyöngédelmet, imigyen választott:

— Oh Istennem, nagyon is keveset tehettem érteked kedvesem. De nagyon szerettem volna az én jéghegyeim rendezéséről, csak hogy ezon nem lehetséges. Minel többet tapasztaltam, annál világosabban fölmerem, hogy nem áll módunkban a saját életünket, vagy másnak az életét tetszésünk szerint berendezni. Csak bajosan tudjuk a nehézségeket áthidalni és színtoly bajosan tudunk a mások segítségére lenni. És azért én mondom neked, szaladj neki a nehézségeknek, hogy mihamarabb győzedelmeskedj rajtuk. Tedd meg ezt a nagy utat, aztán gyere vissza és vedd sorsod fonalat ismét kezébe. Terj vissza lombikjaidhoz, tégelyeidhez, foglalkozz ismét a stereo-izometriával, meg a többi vizsgálati boldogságokkal. A legszébb férfikorban vagy — negyvenhárom éves. Mi az, negyvenhárom év? Ha én negyvenhárom éves volnék, azt hiszem, a tudomány minden létező és létezendő ágában tennék felfedezéseket. Gyere haza és gondoskodj róla, hogy azok mind görésőt karjanak a te sikerétől. El kell érned Berzelius, Crookes, Liebiget, Faradayt, Hoffmann, Gay Lussacot és a többi kémikusi nagyságokat! Úgy-e, hogy pompásan el tudom hadarni az összes nevéket? Milyen okos öreg nő is vagyok én! Persze, mint dandó nő, nem is tehetek róla, hogy ilyen okos vagyok, vagy hogy — magamat ilyen okosnak tartom. De mennyit fecsegtek itt össze-vissza! A hajó pedig mindjárt elindul. Dóbd el a multat, Clifford. Gondold meg, hogy vannak, akik csak negyvenhárom éves korukban ébrednek öntudatra; ezeknek összes hőstetteiket a fennmaradó néhány esztendőbe kell belegyömöszölnök. A fia felől pedig én csinálj magadnak gondolat. Ő szeret

téged a maga külön jéghegy-mód a szerint. És ne merj valahogy az én kifejezett engedelmem nélkül Faluba visszatérni.

Fölemelte az újat és tréfiás komolysággal megfenyegette, amikor a hajó megmozdult. Clifford ott állt és utána nezett, amíg csak láthatta. Ezek után aztán elhelyezkedett a londoni vonaton.

— Az én jó öreg dómom — mondotta — a legjobb barátom az egész világon. Hogy is boldoguljunk a te aranyos kedélyed, a te jóságodat nélkülözve.

Egyedül állt a fülkében, gondolataiban folyton a multat fűrésze, amiről Knatty úgy vélekedett, hogy el kell törnie az emlékezetéből. Képtelen volt erre. Het hónap mulott el Marianne halála óta. Ez idő alatt egy pillanatra sem tudta lelki nyugalmát visszanyerni. Mindhiába igyekezett ön-maga ellen érvelni. Az észszerűség nem tudta kedélyét jállandoan befolyásolni. Hatálan valakivel beszélhetett volna Marianne hájáról, egy reszeneimájlo, okos emberrel, aki szokott volt az alomvilág esodálta problémáiról összefüggésben és minden-napi élettel, gondolkodni — az agnak rejtevénye működéséről, az alvás hatása alatt az öntudat felelőssége nélkül — úgyhelt sikerült volna neki térhen könnyíteni. De am, természetétől fogva, nagyon zarkozott volt és különben is idegenkedett a gondolatról, hogy ő, mint a tudomány embere, erre a vitas területre lépjen, melynek csodát kísérletek eredménye meg nem határozhatja. Még ha szellemének a gondolatokébe estek volna is ezek a kérdések, akkor sem tudott volna sohasem valaki elé ezekkel a kérdésekkel állni.

— Így álmodtam. Szóljon hát: én öltem meg a feleségemet? — Egyedül kellett önmagával megküzdeni és ezt következőképen eslekedte.

Egyszer azt mondta: Nem akarom, hogy ami elmut, örökre fogva tartson. Csakis arra szabad gondolnom, hogy Marianne iránt mindig annyira jó voltam, amennyire csak lehetett és hogy legbecesebbemektől néki adóztam — agyam erejét, a gondolkodás

és munkaejét. Gyászszal eltelte tekintet vissza és látom, hogy ugyszólván semmit sem végeztem abból, amit vágytam volt elérni; hogy innen is, onnan is elvesztettem a fonalat és az összpontosítás megszokását is. Marianne megrontotta életemet, utját vágta emelkedésemnek. De ő most megérint és én szabad vagyok.

Negyvenhárom évvel, egészséges és meg-nem gyöngült munkaerő birtokában, hogy is engedhettem meg, hogy közem és szabad-ságom közé emelkedjek a létfont tragédia eméke.

De másnapra már eltűnt ez az önézetes hangulata, már ismét csak arra emlékezett, hogy Marianne meghalt és halálában neki is része van. Kedélyállapotának utolsó har-czatá vitta. Ő lett a győztes. Es mégsem volt győztes!

Nem, Marianne sokkal inkább győztes volt, mint valaha. És ő maradt a legyőzött. Felükerekedett benne minden részvét és elkejtete minden szenvedést és csak Marianne szenvedésére gondolt és arra, hogy ő ehhez bűnösen hozzájárult.

Ahol csak egy momentumot is tudott a maga rovására, ott százát, ezrelt kepzelt hozzá. És másnap már ismét a saját szenvedésére gondolt, melyeket neki viszont Marianne harcziás lenye okozott. Meg-horizontott, amint észbe jutottak a folytonos izgalmak, a mértékellenlű heves fel-főlbanások, az örült feltékenység, amelyet munkálkodása kivított Marianneval, a meg-vető lenézése azoknak a dolgoknak, amelyek számára szentek voltak, a maró megjegyzések azokról, akiket ő csodált.

rendezett volna jeleneteket, hogy napi munkájában megzavarja és addig nem tudott megpihenni, míg agyának munkaképességet legalább arra a napra meg nem bontotta.

Mindezeket átgondolta, míg kocsijának sarkába húzódva ül. Knatty mondasára gondolt, hogy sikeresen küzdött az elkeseredés ellen. Igaz, nem volt ekeseredve, de jól tudta, ezzel nincs mit dicsekednie. Mert rájött, hogy a keserű gondolatok lelki tevékenységét még menthetetlen-néből tönkre teszik, mint a lelki nyugalmom hiánya, épp ezért igyekezett — ön-fentartás ösztönét követve — szívenek várta ez ellenség ellen megvédelmezni. Knatty azt is felhozta, hogy keveset kívánt az életből, de amint visszapillantott, el kellett ismernie, hogy a legnagyobb kivetélete, a mit az élet csak nyújtott s azt eggyuttal amire legegységesebb szüksége volt: Bécét! Bécét!

Semmi kétségben sem volt része, míg Marianne élt s most tudatára ébredt, hogy csak saját akaraterejétől függne a tizenket-tedik órában megszerezni magának.

Békességem lesz, ha sikerül a multnak emlékeit eltemetni, beteges aggodalmaimat elnyomnom és himem, himem, hogy nem terhet semmi felelősség halála miatt. "Felelősség"! ismételte. Még ha be is lenne bizonyítva, hogy egy regfőző betegség szuny-yrad bennünk, amely megtudja gátolni, hogy rossz gondolatok állmunkban erőt ve-gyzenek rajtuk, hogyan lehetne engem felelősségre vonni.

"Lappangó erők", mondotta. Hát nem bizonyos, hogy akár be van bizonyítva, akár nincs, valami elő érenek kell bennünk lenni, mely lelkihangelatainkat úgy nappal, mint álmodban szabályozta.

(Polytáza következik.)

